

Årsmelding 2009

NIFAB

Nasjonalt informasjonssenter for alternativ behandling

Innholdsfortegnelse

UTFORDRINGER i 2009 OG VEIEN VIDERE	3
2009 – HOVEDPUNKTER	4
Økonomi	5
Besøk og bruk i 2009	5
Undersøkelse og anbefaling utenfra	5
Nye beskrivelser	5
Kunnskaps- og erfaringsbasert informasjon om behandlingsmetoder	5
Tekstlig innhold	6
Prosjekt ”erfaringer”	6
Visuell design og fremtoning	6
Video og film	6
Henvendelser fra publikum	6
Oversettelse og språkversjonering	7
UTADRETTETARBEID	7
MARKEDSFØRING OG PROFILERING	7
Lenking til nifab.no	7
PR	7
Annonsering og betalt markedsføring	8
ANNEN VIRKSOMHET	8
INTERNASJONALT SAMARBEID	9
ICCR	9
CAM-CANCER	9
ICCMR 2010	9
INTERNE FORHOLD	9
Personale og bemanning	9
Kompetanseheving	10
Strategiarbeid i 2009	10

UTFORDRINGER I 2009 OG VEIEN VIDERE

2009 ble preget av fokus på forbedring av innhold og økt kvalitetssikring, både gjennom etablering av Fagrådet, ny struktur på beskrivelse av behandlingsformer, samt kvalitetssikring av nettsidens innhold fra fagekspertisen på NAFKAM.

Publikums bruk av NIFAB følger i grove trekk samfunnsdebatten, mediebildet og befolkningens interesse for alternativ behandling. De direkte henvendelsene fra publikum i 2009 tyder på at behovet for nøytral og kvalitetssikret informasjon gjennom en offentlig kanal øker enda:

Mengden av ulike behandlingstilbud til mennesker med sykdom er allerede enorm. Samtidig er dagens pasienter aktive og bevisste forbrukere av helsetjenester.

Vi merker at flere søker informasjon som lover og regler for kjøp og salg av alternativ behandling, samt hvilke rettigheter som gjelder dersom det oppstår skade eller bivirkninger som følge av behandlingen.

Arbeidet med kartlegging og presentasjon av de omkring 200 kjente etablerte behandlingformene er stort og møysommelig. Samtidig har publikum forventninger til at deres henvendelser og forespørsler besvares både raskt, og i dybde.

Behovet for temasider basert på diagnose framfor alternativ terapiform, er økende og vil bli prioritert. Det samme vil fakta-ark om kosttilskudd og naturmidler.

Internasjonalt samarbeid skal fremdeles være en styrke for NIFAB, i de tilfeller det er tjenlig å samarbeide med andre om felles utfordringer.

Tromsø, 26. februar 2010

Ola Lillenes
Redaktør NIFAB

2009 – HOVEDPUNKTER

- Feltet alternativ behandling ble mye omtalt i Norge i 2009. Sett fra vår side, opplevde vi at avstanden mellom ytterpunktene i samfunnsdebatten økte, polariseringen ble sterkere og medias interesse for feltet økte. For NIFABs egen del, merket vi det direkte gjennom økte besøkstall og antall henvendelser fra befolkningen, organisasjoner samt media.
- NIFAB er en kunnskapsbedrift som behøver både stabilitet og utvikling. Fra februar var ny journalist og redaktør på plass, og 2009 ble et år preget av konsolidering av driften, fokus på forbedring samt kvalitetsheving av det tekstlige innholdet som NIFAB skal levere til befolkningen.
- Vinteren 2009 kom NIFAB i søkelyset gjennom et bekymringsbrev til HOD, forfattet av 16 norske professorer. Det ble her satt fram påstander om flere uheldige forhold. Fokus og drift ble derfor i første halvår preget av arbeid med og rundt dette.
- Den årlige gjennomgangen ble nøye utført, med vekt på nøytralt språk og ordvalg. Det tekstlige innholdet og systemet for kvalitetssikring av nytt innhold anses som forbedret gjennom driftsåret. Flere tiltak er gjennomført, og flere vil bli satt i verk i 2010.
- Vi kan dessuten notere oss en sterk publikumsøkning, at Fagrådet ble etablert, og at innholdet på nettsiden fikk et løft kvalitetsmessig. Videre ble nettstedet gjort enda mer brukervennlig, gjennom re-design og implementering av ny funksjonalitet.

Økonomi

Årsregnskap for 2009 følger vedlagt denne rapporten. Driften ble i 2009 vurdert som tilfredsstillende, men endel ugjort må forskyves til senere år.

Besøk og bruk i 2009

Nifab.no hadde i alt 64.172 besøkende i 2009. Det var en positiv økning på hele 65% fra 2008. Majoriteten av besøkene kom fram Norge. Vi forventer en fortsatt besøksøkning i 2010.

Undersøkelse og anbefaling utenfra

I tillegg til korrekt informasjon og innhold, er det viktig at nifab.no har maksimal forståelighet og lavest mulig brukerterskel. Forrige brukerundersøkelse av nettsiden ble utført i 2008. Hovedtrekkene fra denne var at nifab.no bør produsere artikler om flere behandlingsformer, samt opplyse om forskningsstatus for effekt av behandlingsformene.

Med fokus på forbedring av det eksisterende innhold, ble det planlagte antallet nye beskrivelser i 2009 ikke oppfylt. Grunnet presentasjon av vitenskapelig dokumentert effekt ble prioritert, og rutiner for dette er nå ferdigstilt sammen med forskningskompetansen på NAFKAM.

Videre ble nettstedet lansert i nytt design i 2009, og det ble implementert nye analyseverktøyer for å følge med på publikums bruk slik at nettsiden og innholdet kan tilpasses publikums behov enda bedre i framtida..

Nye beskrivelser

I 2009 produserte NIFAB en ny dybdebeskrivelse; om samisk folkemedisin. Arbeidet med kortbeskrivelser av alternative behandlingsformer ble nedprioritert, og ved årets slutt dekket vi i alt 53 behandlingsformer, mot 40 i 2008. Også i 2010 vil vi prioritere forbedring av nåværende innhold framfor produksjon av nytt:

Kunnskaps- og erfaringsbasert informasjon om behandlingsmetoder

NIFAB valgte i 2009 å prioritere en del ressurser til produksjon av kvalitetssikret kunnskaps- og erfaringsbasert informasjon om alternative behandlingsmetoder. Dette er en del av vårt mandat og en type informasjon som brukerne i større og større grad etterspør. Dette arbeidet er tid- og ressurskrevende. Forskerne ved NAFKAM skal bistå NIFAB i dette arbeidet.

Alt forarbeid, herunder valg av kilder, fremgangsmåte, produksjon av tekster som forklarer våre valg og vår fremgangsmåte, samt utvikling av design, var ferdigstilt i 2009.

Tekstlig innhold

Nifab.no er et nettsted som naturlig nok inneholder svært mye tekst, men etter hvert også lenker til andre nettsteder. Sjekk av lenker, forskningsstatus og øvrig innhold skjer rutinemessig en gang i året, men foretas også fortløpende.

Prosjekt ”erfaringer”

I forlengelse av diskusjon med Kunnskapssenteret om hvordan NIFAB kan beskrive brukergruppers opplevde erfaringer med behandlingsmetoder, ble det i 2009 engasjert en prosjektmedarbeider ut mai 2010 for å utarbeide metodikk, samle data og skrive disse tekstene.

Metodikken er utviklet i samarbeid med NAFKAM, som også supplerer faglig vurdering av det NIFAB produserer på dette området. Tekstene om brukerfaringer er konsentrert rundt de fem mest utbredte terapiformene, men metodikken vil bli fulgt i forhold til de øvrige terapiformer som NIFAB har beskrevet og skal beskrive i fremtiden.

Visuell design og fremtoning

For å øke nettsidens lesbarhet og brukervennlighet, fortsatte vi i 2009 arbeidet med å fremskaffe egne illustrasjonsbilder til det tekstlige innholdet. Gjennom samarbeid med en fast fotograf, ble det i 2009 produsert billedserier til illustrasjon av flere artikler om terapiformer. Bildeseriene blir gjort tilgjengelige i galleri-form på nettsiden i løpet av 2010.

Video og film

Informasjonsfilmene som ble produsert om ulike behandlingsformer i 2008, ble publisert på nettsiden i 2009. Besøksstatistikken viser at mange av våre besøkende ser filmene. Levende bilder er et medie NIFAB ønsker å ta i bruk i sin nyhetsproduksjon i løpet av 2010. Flere informasjonsfilmer om terapiformer vil avhenge av ekstramidler utenfor budsjettet.

Henvendelser fra publikum

NIFAB mottar og besvarer henvendelser fra publikum, i form av både spørsmål og tips. Alle henvendelser arkiveres anonymisert i henhold til Datatilsynets krav, og kan ikke spores tilbake til person. Arbeidet med å omgjøre disse til ”spørsmål og svar” for publisering på nettsiden ble ikke prioritert i 2009, men vil bli tatt opp igjen i 2010/ 2011.

I takt med økt debatten og medieomtale om alternativ behandling, økte også antall henvendelser fra publikum til NIFAB i året som gikk.

En stor del av henvendelsene i 2009 handlet om markedsføringspåstander om effekt av selvmedisineringsprodukter som kosttilskudd og naturmidler. En annen stor del utgjorde spørsmål fra mennesker med kronisk og/ eller alvorlig sykdom.

Dette gjør at NIFAB i 2010 vil utvikle og presentere ”fakta-ark” om selvmedisineringsprodukter, samt begynne arbeidet med temasider basert på diagnose.

Øversettelse og språkversjonering

I henhold til vedtektene skal deler av www.nifab.no også foreligge på engelsk. Dette arbeidet ble satt i gang i 2008, men satt i bero i 2009. Dette vil bli vurdert på nytt i 2011.

Arbeidet med nynorsk språkandel fortsatte i 2009, ved at nye kortbeskrivelsene av terapiformer ble skrevet på nynorsk. NIFAB har fått gode tilbakemeldinger på dette..

UTADRETTETARBEID

MARKEDSFØRING OG PROFILERING

Lenking til nifab.no

Som følge av kampanje i 2008 hadde et titalls organisasjoner for pasienter, helsepersonell mv permanent lenke til www.nifab.no I 2009 fortsatte dette arbeidet ved å foreslå lenking når vi blir kontaktet av foreninger, organisasjoner eller lignende som har egen nettside eller e-postliste, samt ved å aktivt oppsøke pasientorganisasjoner.

PR

I forbindelse med medias økte oppmerksomhet på feltet alternativ behandling i 2009, opplevde NIFAB en økning i intervjuforespørsler om temaet, samt at vi registrerte å bli oppgitt som kilde ved en rekke medieoppslag. ”Professorklagen” genererte naturlig nok en rekke oppslag og omtale om saken i riksdekkende medier.

Arbeidet med å oppnå redaksjonell omtale av NIFAB gjennom egenproduserte artikler inn i ulike medier ble ikke prioritert som ønsket for 2009, hovedsakelig fordi PR-kontakt og produksjon av artikler er tidkrevende. Vi kunne imidlertid notere oss egenproduserte artikler på trykk i flere pasientforeningers blader og nettsteder i 2009.

Annonsering og betalt markedsføring

For å bidra til kortest mulig veg fra annonse til besøk, ble det i 2009 kjøpt utelukkende nettannonser. Følgende nettsider ble benyttet:

- *Forskning.no*
- *VG.no*
- *Vårt Land.no*
- *DinSide/Helse*
- *Lommelegen*

En foreløpig analyse viser at trafikken til www.nifab.no hadde en viss økning som følge av denne annonseringen. Imidlertid ble det i 2009 arbeidet med NIFABs søkeord og annonsering på søketjenesten Google.

Dette viste seg å ha en betydelig større effekt på besøkstallene enn betalt annonsering på nevnte nettsider. Dette blir lagt til grunn for videre markedsføring og annonsebudsjetter.

ANNEN VIRKSOMHET

NIFABs utadrettede virksomhet skal bidra til å holde oss oppdatert om alternativ behandling, behov hos brukergrupper, samt å gjøre oss kjent både nasjonalt og internasjonalt. For 2009 noterer vi blant annet følgende:

- *Foredrag på medlemsmøte i Tromsø Inner Wheel/ Rotary*
- *Forskningskonferansen NARCCIM 2009 i Minneapolis, USA. Her fikk vi profilert både NIFAB og NAFKAMs konferanse ICCMMR 2010, som går av stabelen i Tromsø i mai.*
- *Redaktøren var i oktober på offentlig høring hos helse- og omsorgskomiteen på Stortinget, hvor statusrapport og behov for videre satsing ble presentert.*
- *Det har vært gjennomført månedlige møter mellom NIFAB og NAFKAM*
- *NIFAB deltok også på markering av 10-års jubileet for NOU-rapporten fra 1998-99, samt på debatter om alternativ behandling i både Bodø og Tromsø.*
- *Deltakelse på Helsedirektoratets Kontaktforum*
- *Presentasjon av NIFAB på temalunsj hos Kreftforeningen, i mars*
- *Presentasjon av NIFAB i møte med MS-forbundet, i desember*

INTERNASJONALT SAMARBEID

ICCR

NIFAB tok i mai 2009 over sekretariatsfunksjonen i ICCR (International Collaboration on Complementary Therapy Resources), som er et internasjonalt samarbeid med andre statlige og offentlig finansierte sentre som formidler informasjon om alternativ behandling. Samarbeidet hadde i 2009 tre telefonmøter, et planleggingsmøte i London, og ett medlemsmøte i forbindelse med forskningskonferansen NARCCIM 2009 i Minneapolis.

CAM-CANCER

Nettsiden www.cam-cancer.org er et nettsted for deling av viten innen komplementær og alternativ medisin mot kreft, myntet på helsearbeidere. Nettsiden har ikke lenger økonomisk støtte fra EU, og ivaretas nå av NAFKAM.

NIFAB drifter nettsiden på vår egen server. Arbeidet for CAM-CANCER utføres i hovedsak på timebasis av IT-ansvarlig hos NIFAB. I retur for dette skal NIFAB få fritt benytte innholdet på CAM-CANCER. Arbeidet med temasider om kreft og alternativ behandling vil bli igangsatt i 2010.

ICCMR 2010

NAFKAM arrangerer i mai verdenskongressen ICCMR 2010 (International Congress on Complementary Medicine Research). I forbindelse med dette er NIFAB engasjert til å ivareta kommunikasjons- og markedsføringsarbeidet. Arbeidet med dette startet i 2008, og NIFAB låner ut en medarbeider i halv stilling til dette prosjektet.

Arbeidet består i tillegg av IT-arbeide i form av oppsett, drift og teknisk vedlikehold av en flerspråklig nettside spesielt for konferansen, samt at redaktør for NIFAB er involvert etter behov. NIFABs engasjement med ICCMR 2010 vil naturlig nok fortsette inntil konferansen er ferdig.

INTERNE FORHOLD

Personale og bemanning

I 2009 hadde NIFAB i alt 4,86 stillingsandeler fordelt på 3,7 stillingshjemler, som var det samme som i 2008.

NIFAB er en kunnskapsbedrift som behøver både stabilitet og utvikling. Kunnskapsrike og motiverte ansatte er en forutsetning for både normal drift og grunnlag for videreutvikling. Til tross for at to faste stillinger ble bekleddt, berøres driften lett av sykefravær i en liten stab. Det ble arbeidet med stabilisering og utvikling av den personellmessige situasjonen i 2009.

En medarbeider hadde engasjement ut året, og fast stilling som informasjonskonsulent ble utlyst på høsten. Tilsetting i denne stillingen forventes avgjort i løpet av første kvartal 2010. En prosjektmedarbeider ble engasjert i 100% stilling for 6 måneder fra jul, med oppgaver innen prosjektet med brukerfaringer.

Kompetanseheving

Ved årsskiftet ser vi fortsatt et behov for mer opplæring av personalet i å takle henvendelser fra personer som har det vanskelig på grunn av alvorlig sykdom. Dette arbeidet vil bli prioritert.

Staben fikk også oppgradert sine kunnskaper i kvalitative gode søk i medisinske databaser. Videre deltok deler av staben på en konferanse om evidensbasert/kunnskapsbasert praksis, samt på kurs i hvordan man bruker Google som markedsføringsverktøy. Staben deltok også på NAFKAMs internseminar i februar.

Strategiarbeid i 2009

Arbeidet med optimalisering av organisasjonsplan og ressursutnyttelse mellom NAFKAM og NIFAB fortsatte. Fra NIFABs side er behovet for systematisering av kvalitetssikringen hos faglig kompetente hovedårsaken til dette. Det ventes at dette arbeidet vil bli ferdigstilt i 2010.